

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו שבת פרשת וירא תשע"ד לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון תשע"ב

בסעודה שלישית

ברכה (שם) ע"כ. ולכאורה הלא לחם לא הביא, ואם כן לא הוצרכו לברך, ומהו הכוס של ברכה.

אך הענין הוא, כי לישת עיסה ואפייתה עולה זמן מרובה, ומכל שכן שחיטת הבקר והדחתו ומליחתו ובישול בשרא דתורא, הרי זה עבודה של איזה שעות, ובודאי שאברהם לא ירעיב את אורחיו זמן הרבה כל כך. אלא אברהם היה לו שלחן ערוך בביתו עם לחם, כדי שיוכלו האורחים לטעום תיכף ולהשיב נפשם, ועל זה אמר להם ואקחה פת לחם וסעדו לבכם. אלא שלא הסתפק בסעודה עניה כזו עבור אורחיו, אלא הוסיף לאפות עבורם פת חמה, ולשחוט עבורם ולהאכילם סעודת בשר. ועל זה אמרו לו, כן תעשה כאשר דברת, שכן נכון לעשות לאורחים ליתן להם תיכף פת לחם לסעד לבבם, ולא ירעיבם עד שיוכל לסדר עבורם סעודה הגונה. ולכן הגם שלישת העיסה נטמאה ולא הביא פת חמה, מכל מקום אכלו פת מתחלה, והוצרכו לכוס של ברכה. - ואשמעינן קרא מדת החסד של אברהם, אשר גם אחר שסעדו כבר את לבם בהפת לחם, ואכלו כבר להמתין בנפש שבעה עד אשר יכינו את הצהרים, אף על פי כן עשה אברהם הכל במהירות ובריצה, כדי להאכילם את הסעודה בשעה אחת קודם.

אמנם יש לומר עוד בזה, דהנה קודם שנתבשר אברהם בלידת יצחק, נצטוה מתחלה על מצות מילה, ואחר הציווי אמר הכתוב, ויאמר אלקים אבל שרה אשתך יולדת לך בן וקראת את שמו יצחק (יז-ט). ויש להבין טעם הדבר שהקדים לו ה' מצות מילה. וגם להבין טעם הנגינה בפסוק זה, שהוא מונח רביעי. ונראה דהנה אברהם אמר לה', הן לי לא נתתה זרע וגו' (טו-ג). ובגמרא (שבת קנו.) אמר לפניו רבונו של עולם

וימחר אברהם האהלה אל שרה, ויאמר מהרי שלש סאים קמח וגו', ואל הבקר רץ אברהם וגו', וימחר לעשות אותו (יח-ו). ויש להבין ענין המהירות והריצה של אברהם. והמפרשים פירשו כי התורה באה ללמדנו בזה, כי מדת הכנסת אורחים צריכה גם מהירות, לבל יצטרך הרעב לחכות זמן רב לאכול, כפי מה שסיפרו חז"ל (תענית כא.) אמרו עליו על נחום איש גם זו, שהיה סומא משני עיניו, וגידם משתי ידיו וכו'. אמרו לו תלמידיו רבי וכי מאחר שצדיק גמור אתה למה עלתה לך כך, אמר להם בניי אני גרמתי לעצמי, שפעם אחת הייתי מהלך בדרך לבית חמי, והיה עמי משוי שלשה חמורים, אחד של מאכל ואחד של משתה ואחד של מיני מגדים, בא עני אחד ועמד לי בדרך ואמר לי רבי פרנסני, אמרתי לו המתן עד שאפרוק מן החמור, לא הספקתי לפרוק מן החמור עד שיצתה נשמתו, הלכתי ונפלתי על פניו ואמרתי, עיני שלא חסו על עיניך יסומו, ידיי שלא חסו על ידיך יתגדמו וכו' ע"ש.

ויש להוסיף בזה עוד נקודה עמוקה יותר במדת החסד של אברהם, כי מתחלה כתיב ואקחה פת לחם וסעדו לבכם וגו', ושוב אמר מהרי שלש סאים קמח סולת לושי ועשו עגות, ואל הבקר רץ אברהם וגו', ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם. הרי שהתחיל מתחלה רק ואקחה פת לחם, ושוב הביא חמאה וחלב ובקר. וחז"ל אמרו (אבות א-טו) אמור מעט ועשה הרבה, וברע"ב כמו שמצינו באברהם שאמר תחלה ואקחה פת לחם, ובסוף ויקח בן בקר ע"ש. אך יש לומר עוד, דהנה ברש"י כתוב ויקח חמאה וחלב, ולחם לא הביא, לפי שפירסה שרה נדה, שחזר לה אורח כנשים אותו היום, ונטמאה העיסה (בבא מציעא פז.). ולהלן כתב רש"י ויאמרו אליו איה שרה אשתך (יח-ט), אמר רבי יוסי בר חנינא כדי לשגר לה כוס של

ואם כן הגם שאברהם נולד במזל צדק שאינו מוליד, מכל מקום בישראל עיקר הלידה הוא יום המילה, ואברהם נימול ביום ד' שכוחו הוא מזל כוכב, ואז נשתנה מזלו מצדק לכוכב, ונעשה ראוי להוליד, ולכן אחר המילה נתבשר בלידת יצחק. ולכן הנגיגה על הכתוב ויאמר אלקים אבל שרה אשתך יולדת לך בן, הוא מונח רביעי, כי בקיום מצות מילה אתה מונח מעתה במזל של יום הרביעי, שהוא מזל כוכב המסוגלת לבנים. נואם כי לידת ישמעאל היה קודם המילה, היינו שאז שינה ה' את מזל צדק שבמערב, ומהדרנא ומוקמינא ליה במזרח. אבל ללידת יצחק לא הוצרך לשינוי טבע המזל, כי במילתו נכנס תחת מזל כוכב, וראוי להוליד].

ומעתה כיון שיום מילתו היה ביום רביעי בשבת, אם כן ביאת המלאכים לביתו של אברהם ביום שלישי למילתו (בבא מציעא פו:), היתה ביום ערב שבת קודש, כחום היום שהוא חצות היום (ברכות כז:), אשר בשעות אחדות יתקדש היום שבת קודש, ואברהם אבינו קיים את כל התורה כולה (יומא כח:), וכאן צריכין לאפות חלות ולשחוט ולהכשיר ולבשל להאורחים, לכן 'וימהר' אברהם האהלה ויאמר 'מהרי', וגו' ואל הבקר 'רץ' אברהם וגו', 'וימהר' לעשות אותו, כדי שיוכלו לגמור הכל קודם כניסת השבת. ואולי מהאי טעמא לא מצינו שאכל אברהם יחד עם האורחים, אלא הוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו (יה-ח), דמצוה להמנע מקביעות סעודה בערב שבת מן המנחה ולמעלה (ש"ע אר"ח סימן רמט-ג), ועל כן לא הסיב עמהם יחד, אלא עומד עליהם לשמשם.

ובזה יתבאר מה שנאמר להלן בפרשה, וה' המטיר על סדום, ועל עמורה גפרית ואש מאת ה' מן השמים (יט-כד), ודקדק ברש"י על לשון 'מאת ה'', דהוי ליה למימר מאתו ע"ש. ונראה דהנה לפי מה שמתבאר דהמלאכים היו אצל אברהם ביום ערב שבת, ויבואו שני המלאכים סדומה בערב (יט-א), הרי היה זה ביום שבת, וכמו השחר עלה וגו' וה' המטיר על סדום, אם כן היתה הפיכת סדום ביום שבת. והרי ביום השבת כל דינין אתכפיין ולא מתערין, וכל דינין מתעברין מינה (זוה"ק ח"ב פח:), ואיך שלטה אז מדת הדין על סדום. אמנם מצינו (רש"י בראשית ח-א) דבצדיקים מדת הדין נהפכה למדת הרחמים, ורשעתן של רשעים הופכת מדת הרחמים למדת הדין, שנאמר (יה-ו) וירא ה' כי רבה רעת האדם וגו', ויאמר ה' אמחה, והוא שם מדת הרחמים (ב"ר לג-ג) ע"כ. ואם כן הן אמת שבשבת קודש שורה רק מדת הרחמים, מכל מקום ברשעים גם מדת הרחמים מסכמת להדין. ולכן כאשר אמר הכתוב וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש, ותקשה הא בשבת כל דינין מתעברין, על זה סיים מאת הוי"ה מן השמים, שעונש זו באה מאת הוי"ה, כי הרשעים הופכין מדת הרחמים להיות להם למדת הדין, ושפיר באה העונש גם ביום השבת.

נסתכלתי באיצטגנונית שלי ואיני ראוי להוליד בן. אמר לו צא מאיצטגנונית שלך, שאין מזל לישראל, מאי דעתך, דקא צדק [שהוא מזל שלך] במערב [שהוא מקום מצונן ואין ראוי להוליד], מהדרנא ומוקמינא ליה במזרח וכו' ע"ש. ומבואר בדרשות חתם סופר (לפ' זכור קפו:) דשבעה כוכבי לכת המשמשים בעולם, תחלת הימים הם חל"ם כצנ"ש (ברכות נו:), והתחלת יום ד' משמש 'כוכב', והוא ממונה על הזרע, ולכן יום ד' מסוגלת לזרע (עיין בספר יצירה כפי הגדפס בספר כורח) ע"ש. ואולי מהאי טעמא אמרו חז"ל (תענית כז:) שאנשי משמר היו מתפללין ברביעי (דייקא) על אסכרא שלא תפול על התינוקות ע"ש].

ובספר אוצר יד החיים (אות תקעז) כתב בשם המדרש, שאברהם אבינו מל עצמו ביום רביעי בשבת, דכתיב (יז-כו) בעצם היום הזה נימול אברהם וישמעאל בנו, באמצעו של שבוע ע"ש. וכתוב בספר מגדים חדשים (פ' נח דף קע) דמדרש כזה לא נמצא לפנינו. אך בספר צרור המור (למהר"א טבע) פ' נח כתב, בעצם היום הזה בא נח וגו' אל התיבה (ו-ג), ולא אמר ביום הזה כמו שאמר למעלה (ו-א), להורות לנו יום הכניסה שהיה ביום רביעי, דבעצם היום הזה פירושו בעיצומו של יום, ואיזהו יום שהשמש הוא יותר חזק משאר הימים, הוא יום רביעי שבו נתלו המאורות, ואז החמה בחזקתה, שאז הוא כחתן יוצא מחופתו, אחר שבו ביום האיר זרח. ולכן אמר בכאן בעצם היום הזה, שפירושו בעיצומו של יום רביעי ע"ש. (והביא דבריו בסדר הדורות אלף תרנו ע"ש). וכעין זה מצינו להנצי"ב ז"ל בהעמק דבר (שמות יב-ב) שכתב, כלל גדול הוא שבאותו יום שנברא אותו דבר, מסוגל זה היום גם לדורות להתחזק יותר, ומזה הטעם טבע האש במוצאי שבת רותח יותר, משום שאז נברא ע"ש. ואם כן במילת אברהם דכתיב בעצם היום הזה, יש לומר שזה היה ביום רביעי בשבת שאז הוא עיצומו של יום ע"ש.

ובספר ארץ צבי (לפסח טב.) כתב בשם הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל שאמר באשכבתיה של הגר"א זצ"ל, דהא דאמרו חז"ל (סוטה יג:) הקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום, וביום שנולד בו מת, היינו יום הברית מילה, שהוא לידת הנשמה שבאדם, ביום זה הצדיקים מתים. ואמר על הגר"א שנפטר ביום המילה שלו, משום שהקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום. ושאני משה רבינו דבז' באדר מת ובז' באדר נולד, משום דמשה נולד מהול (שמו"ר א-ב), ולא היתה מילתו בשמיני ע"כ. [ועיין בפרדס יוסף פרשת וילך (אות ג-ג) שהביא כן מספר גליא מסכת בחלק הדרוש בהספד על הגר"ח מוולוז'ין זצ"ל, שאמר הגאון הנ"ל על הגר"ח שנפטר ביום מילתו. וציין לשו"ת מהרש"ל (סימן ע') שיום הברית הוא כיום הלידה] ע"כ. (ועיין בשמן ראש לז' אדר דרוש ט' קכג:).

ואמו, ולמה לא יקיים דבר ה', הלא חיי האדם בלאו הכי מסורים בידו להמית או להחיות.

ובאמת כל ישראל מאמינים בני מאמינים, וכל אחד יודע ומכיר שאי אפשר לבן אדם להתחכם על ה'. ומה שכמה פעמים אין עומדים בנסיון, ועבור הרווחת ממון וכדומה יעבור על דברי ה', הסיבה לזה הוא מאמרם (סוטה ג.) אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות ע"ש. שהתאווה להחטא גוברת על שכלו, שאינו חושב ומעמיק בדעתו. ולכן גדולי ישראל נקראים בשם 'חכמינו ז"ל', לא רק בשביל חכמתם העצומה בתורה, אלא גם בשביל צדקתם, שאינו נכנס בהם רוח שטות לעולם ועומדים בחכמתם, שאין הם באים לידי חטא.

ואמרו חז"ל (אבות ה-ג) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו 'ועמד' בכולן. והכוונה הוא, כי כמה פעמים הסיבה שאדם עומד בנסיונותיו, מפני שמאמין בה' המשגיח עליו, ומתירא לעבור את פיו שלא יענישנו. ודוגמת אדם אשר שוטר הולך ביחד עמו, ומצוהו וכופהו לעשות דברים שהם נגד רצונו, ועושה מחמת הכרח שלא יענישנו. אבל לבו מלא תרעומות, וכאשר עובר היום הוא נשבר לשברי שברים על מצבו ועל מה שעבר עליו. לא כן אברהם אבינו, הוא היה שמח לעשות רצון קונו, גם אם זה עולה בקושי רב וסבל הרבה, ואין לו שום רצון עצמי רק לעשות רצון קונו. ולכן קראו ה' בשם אברהם אוהבי (ישעיה מא-ח), שהיה מקבל את הכל באהבה, ולא עוד אלא שהיה שמח ביסורין, שדרשו על זה חז"ל (שבת פח:) הכתוב ואוהביו כצאת השמש בגבורתו (שופטים ה-לא). ואברהם לא נשבר ולא נעצב מהנסיונות שעברו עליו, ועמד בכולן, שנשאר עומד וזקוף בכל הנסיונות, כי עבד את קונו בשמחה, וכל מה שיקבש ממנו האדון הוא עומד מוכן לקיימו בטוהר לב.

וראיה לזה כי אברהם קיים ציווי ה' להעלות את בנו לעולה מתוך שמחה וטוב לב, כתוב בספר עשרה למאה (להמגיד מוואידסלאב דרוש ה'), כי אמרו חז"ל (שבת ל) שאין שכניה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות אלא מתוך דבר שמחה של מצוה שנאמר (מלכים ב ג-טו) ועתה קחו לי מנגן, והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' ע"ש. ומצינו ביעקב כשנתוודע שעוד יוסף חי, ותחי רוח יעקב (מח-כו), וברש"י שרתה עליו שכניה שפירשה ממנו (תנחומא וישב ב) ע"ש. והרי ה' אמר לאברהם והעלהו לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך, ואם היה אברהם מתעצב בשמיעתו שיקריב את בנו, איך אפשר שישמע אחר כך מאת ה' על איזה הר יעלה את בנו לעולה, ועל כרחך שהיה אברהם שרוי כל העת בשמחה. וזהו שאמר קח נא, אין נא אלא לשון בקשה, כי מי מבני אדם אשר אומר אליו קח בנך והעלהו לעולה ישמע בקולי, ומה גם אתה צדיק כמוך, בלי ספק אשר תשמע בקולי. אבל אפשר שתעשה הדבר בעצלות

ולחלן בפרשה סיפר הכתוב הנסיון של עקידת יצחק, ויהי אחר הדברים האלה והאלקים נסה את אברהם וגו', ויאמר קח נא את בנך וגו', ולך לך אל ארץ המוריה, והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך (כב-א). ובמדרש (ב"ר נה-ו) אמר ריש לקיש בר חייטא, שני פעמים כתיב לך לך, ואין אנו יודעים איזה חביבה אם הראשונה (יב-א) אם השנייה, מן מה דכתיב ולך לך אל ארץ המוריה, הרי שניה חביבה מן הראשונה ע"כ. ויש להבין איך נרמז בזה שהשניה חביבה יותר. - ובגמרא (סנהדרין פט:) קח נא את בנך, אין נא אלא לשון בקשה וכו', הקב"ה אמר לאברהם נסיתך בכמה נסיונות ועמדת בכולן, עכשיו עמוד לי בנסיון זה, שלא יאמרו אין ממש בראשונים ע"כ. ויש להבין וכי אדם הנכשל בנסיון אחד, אין ממש בהנסיונות הרבות שעמד בהן עד עתה. - וברש"י על אחד ההרים אשר אומר אליך, הקב"ה מתהא הצדיקים ואחר כך מגלה להם, וכל זה להרבות שכרן (ב"ר נה-ו) ע"כ. ויש להבין הריבוי שכר שיש על כל דיבור ודיבור, במה שלא גילה לו המקום תיכף.

ולחלן, ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים וגו', אל תשלח ידך אל הנער וגו', כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, ולא חשכת את בנך את יחידך ממני (כב-יא). ויש להבין וכי מנסיונות הראשונות לא ידענו כי ירא אלקים הוא, ורק עתה ידעתי. וגם למה סיים ולא חשכת את בנך 'ממני'. - ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, אשר יאמר היום בהר ה' יראה (כב-יד). וברש"י ה' יראה עקידה זו, לסלוח לישראל בכל שנה, ולהצילם מן הפורענות, כדי שיאמר היום הזה בכל הדורות הבאים, בהר ה' יראה, אפרו של יצחק צבור ועומד לכפרה (ירושלמי תענית ב-ד) ע"כ. ויש להבין הלא אפרו של יצחק צבור למעלה בשמים, ולא נשאר מונח בהר ה', ולמה סיים בהר ה' יראה.

ונראה כי המאמין האמיתי עולה לו בקל לקיים מצות ה' גם בדבר שמכאיב ומצער, כי מכיר הוא שהכל הוא מה', והוא מושגח מאתו ית"ש, ולא יוכל להרבות או להמעט מממה שגזר עליו יוצרו. ואם רוצה ה' לייסרו, כמה דרכים יש לפניו ית"ש שאי אפשר לבן אדם להמלט ממנה. ולדוגמא מי שה' מייסרו בעניות ר"ל, ונודמן לו נסיון לגנוב או לגזול מחבירו, או יחלל שבת עבור מסחרו, הרי יודע ומכיר הוא שאי אפשר לו להרבות הונו מעצמו במה שלא נגזר עליו. וכאשר ירויח אלף וזו באיסור, הרבה דרכים למקום ליקח זאת ממנו, ומה לו לעבור על דבר ה'. וכמו כן בענינינו, אברהם ראש המאמינים, כאשר ה' אומר לו קח נא את בנך והעלהו לעולה, והוא חס על בנו, וכי אם לא יקיים דברי ה' הוא מובטח כבר בחיי בנו, הלא הקב"ה יוכל ליקח אותו מהעולם בכל שעה, ולא עוד אלא שיחר אפו ויקח אתו עמו גם אביו

ובעצבות ולא אהיה יכול לדבר עמך אחר כך, לזה אני מבקש ממך שתעשה באופן 'אשר אומר אליך', רצה לומר שתעשה בשמחה כדי שאהיה יכול לומר ולדבר עמך אחר כך ע"ש.

וכן היה כי אברהם הלך שלשה ימים עד שהגיע לאותו הר, ובכל הדרך כאשר עבר איזה הר, היה שואל מעם ה' אם זהו ההר, והקב"ה השיב כי לא זהו, עד שהגיעו להר המוריה. ומזה נראה שכל הימים הללו לא סר ממנו שמחתו, עד שה' היה יכול לדבר עמו. אך עדיין יתכן שברגע האחרונה כאשר שלח ידו להוריד המאכלת על צוארו, ישתנה משמחתו, על כן לא הניחו ה' לשוחטו, אלא השרה עליו שכינתו לשמוע ממלאך ה' אל תשלח ידך אל הנער, ובוזה נתגלה לעיני כל שגם כעת הוא שרוי בשמחה, ולא הוטר השראת השכינה מאתו. - ואדרבה אם היה אברהם שוחט את יצחק, לא היה מתגלה גודל מעלת אברהם שעשאו בשמחה, כי יתכן שבלבו התעצב בשעת שחיטתו, אבל ממה שבא אליו שליחות ה' אל תשלח ידך אל הנער, בוזה נתגלה טוהר לבבו.

וזהו מעלת נסיון העקידה שעולה על כל שאר הנסיונות שעמד בהן, כי בכולן יש מקום לומר שלא מאהבת ה' עשה כן, אלא בשביל שמכיר כי אי אפשר לסרב ולעמוד נגד מי שתקיף ממנו, ומה יוכל לעשות אם ה' מצווהו על ככה, הרי אם לא יעשה יתכן שיהיה גרוע יותר. אבל בנסיון העקידה שלא גילה לו ה' איזה הר, אלא על אחד ההרים אשר אומר אליך, והיה מוכן תמיד לשמוע בקול ה', שזה לא אפשר רק כאשר הוא שרוי בשמחה, מזה נתגלה לכל שהוא עובד את ה' בשמחה. וזהו שאמר לו ה', ניסיתך בכמה נסיונות ועמדת בכולן, עכשיו עמוד לי בנסיון זה שלא יאמרו אין ממש בראשונים, היינו שיאמרו שעשה אותן רק בשביל שלא היה לו ברירה למרוד, אבל לא עשהו בשמחה ובחפץ לב, אך נסיון זו מגלה לכל שהכל עשה גם עתה באהבה, שהרי גם בנו יחידו מוסר לקונו מתוך אהבה.

ודבר זה לא נתגלה לכל אלא ממה שלא גילה לו ה' תיקף על איזה הר כוונתו, אלא על אחד ההרים 'אשר אומר אליך'. ולכן כאשר אין אנו יודעים איזה לך חביבה, אם הראשונה אם השנייה, כשהיא אומר לך אל ארץ המוריה

על אחד ההרים אשר אומר אליך, הרי שניה חביבה מן הראשונה, שבוזה נתגלה שעשה משמחת הלב, עד שהיה אצלו השראת השכינה כל הזמן שהתעסק בעקידת יצחק. ולכן על כל דבור ודבור יש ריבוי שכר, כי זה מורה שבמשך כל שעות הימים הללו היה שרוי בשמחה ולא נשתנה מצבו, כי בדבור אחד יתכן עוד שאחר כך נשתנה שמחתו, אבל מהמשך דיבור ודיבור שעה אחר שעה, מתגלה שהיה שרוי בשמחה תמיד.

וזהו שאמר לו מלאך ה', 'עתה' ידעתי כי ירא אלקים אתה, כי בכל הנסיונות עד עתה שעשית רצון קונך, אין הכרח שזה היה מחמת יראת ה', אלא מחמת יראת העונש מעצמך אם לא תעשה רצונו, אבל ממה שבכל משך זמן נסיון העקידה יש אצלך השראת השכינה לשמוע דבר ה', מזה הכרח שמחמת יראת הרוממות מה' אתה עושה רצונו. שהרי גם עתה בשעה שהמאכלת כבר בידך, תוכל לקבל מאמר ה' אל תשלח ידך אל הנער, לכן 'עתה' ידעתי כי ירא אלקים אתה, ולא חשכת את בנך את יחידך, ומהיכן אני יודע זאת 'ממני', ממה שתוכל לקבל שליחות זו ממני מן השמים, זהו הסימן על יראת אלקים של אברהם.

וזהו שהתפלל אברהם, ה' יראה עקידה זו לסלוח לישראל ולהצילם מן הפורענות, אשר יאמר היום, שיאמר היום הזה בכל הדורות. ומהו הזכות המופלגת שיש בעקידה זו, 'בהר ה' יראה', שה' לא גילה לו ההר, אלא אמר על אחד ההרים אשר אומר אליך, כדי שיראו שעשהו בשמחה, זה יראה ה' תמיד, להיות זאת לזכות לדורותיו אחריו.

ובבטוי בפרדס (מהדו"ת ו-טו) כתב לפרש בזה מה שנאמר בשלמה המלך, וידבר שלשת אלפים משל (מלכים א ה-יב), כי אמרו חז"ל (תנא דבי אליהו כה) חייב אדם לומר מתני יגיעו מעשי למעשה אבותי, על כן צריך האדם לצייר לעצמו איך הקריב אברהם את בנו יחידו על גבי המזבח, שעשה הדבר בשמחה גדולה. וזה מוכח משלשה תיבות אלו המתחילים באלף 'אשר אומר אליך'. ובעת שהוכיח שלמה את ישראל שיעבדו את ה' בשמחה כאברהם, הביא את העקידה למשל, דהיינו השלשה אלפין אשר אומר אליך. וזהו וידבר שלשה אלפים משל ודפח"ח.

<p>מזל טבא וגדיא יאה ממיטב איחולינו וברכותינו נשגר בזה לכבוד ידידנו הנחמד המופלג בתורה ויר"ש כליל המעלות וכשרון המעש החבור החתן כמר אליקים געציל פאלקאוויטש נ"ו משב"ק אצל כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א לרגל אירוסיו למזל טוב ובשטו"מ</p> <p>יעזור הש"ת שהזיווג יעלה יפה יפה ושיזכה לבנות בית נאמן בישראל ע"ד ישראל טבא מתוך נחת והרחבת הדעת אכ"י"ר</p>	
<p>נתגרב ע"י ידידנו מוה"ר ר' אברהם פאלקאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בארוסי בתו למזל טוב</p>	<p>נתגרב ע"י ידידנו מוה"ר ר' יעקב שלמה בראווער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי בנו למזל טוב</p>
<p>נתגרב ע"י ידידנו מוה"ר ר' אברהם שמואל סאמעט הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בארוסי בתו למזל טוב</p>	<p>נתגרב ע"י ידידנו מוה"ר ר' שמואל קאלמאן הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בארוסי בתו למזל טוב</p>
<p>נתגרב ע"י ידידנו מוה"ר ר' לוי יצחק לינדער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות</p>	<p>נתגרב ע"י ידידנו מוה"ר ר' מנענדל שטיינער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתולדת בנו למזל טוב</p>
<p>נתגרב ע"י ידידנו מוה"ר ר' דוד לייב פאלק הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתולדת בתו למזל טוב</p>	<p>נתגרב ע"י ידידנו מוה"ר ר' מנענדל שטיינער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתולדת בנו למזל טוב</p>